

הלכות בבורים עם שאר מתנות כהנה שפגבולין

יש בכללן תשע מצוות שמונה מצוות עשה, ואחת מצוות לא תעשה; וזה הוא פרטן: (א) להפריש בבורים ולהעלותן למקדש; (ב) שלא יאכל הכוהן בבורים חוץ לירושלים; (ג) לקרות עליהן; (ד) להפריש חלה לכוהן; (ה) לתת זרוע ולחיים וקבה לכוהן; (ו) לתן לו ראשית הגז; (ז) לפדות בכור הבן ולתן פדיונו לכוהן; (ח) לפדות פטר חמור ולתן פדיונו לכוהן; (ט) לערף פטר חמור, אם לא רצה לפדותו. ובאור מצוות אלו בפרקים אלו.

הלכות בבורים פרק א

א. ארבע ועשרים מתנות כהנה נתנו לכוהנים, וכלן מפרשין בתורה; ועל כלן נכרתה ברית לאהרון. וכל כוהן שאינו מודה בהן אין לו חלק בכהנה, ואין נותנין לו מתנה מהן. וכל האוכל מתנה שיש בה קדשה מהן, מברך אשר קדשנו בקדשתו שלא אהרון, וצונו לאכל כך וכך.

ב. שמונה מתנות מהם אין אוכלין אותן הכוהנים, אלא במקדש לפני מוחמת העזרה; וחמש מתנות אין אוכלין אותן, אלא בירושלים לפני מוחמת העיר; וחמש מתנות אין זוכין בהן מן התורה, אלא בארץ ישראל בלבד; וחמש מתנות זוכין בהן, בין בארץ בין בחוצה לארץ; ומתנה אחת זוכין בה מן המקדש.

ג. מה הן השמונה שאין נאכלין אלא במקדש בשר החטאת, אחד חטאת העוף ואחד חטאת הבהמה; ובשר האשם, בין תלוי בין ודאי; וזבחי שלמי צבור; ומותר העמר; ושירי מנחות ישראל; ושתי הלחם; ולחם הפנים; ולוג שמן שלמצרע: אלו אין נאכלין אלא במקדש.

ד. ומה הן החמש שאין נאכלין אלא בירושלים חזה ושוק שלשלמים, והמורם מן התורה, והמורם מאיל נזיר, ובכור בהמה טהורה, והבכורים: אלו אין נאכלין אלא בירושלים.

ה. ומה הן החמש שבארץ ישראל התרומה ותרומת מעשר והחלה, ושלשתן קדש; וראשית הגז ושדה אחזה, ושניהן חלין: אלו אין זוכין בהן מן התורה אלא בארץ ישראל. ואין אוכלין תרומות וחלות שלארץ ישראל, אלא בארץ ישראל.

ו. ומה הן החמש שזוכין בהן הכוהנים בכל מקום המתנות, ופדיון הבן, ופטר חמור, וגזל הגר, והחרמים; וחמשותף חלין לכל דבר.

ז. והמתנה שזוכין בה מן המקדש, היא עורות העולות; והוא הדין, לשאר עורות קדשי קדשים כלן לכוהנים.

ח. השמונה מתנות שאין נאכלין אלא במקדש כלן קדשי קדשים הן, ואין נאכלין אלא לזכרי כהנה כמו שיתבאר במקומו; ובהן נאמר "כל-זכר יאכל אתו" (במדבר יח, י).

ט. החמש שבירושלים קדשים קלים הן, ונאכלין לזכרים ולנקבות; ובהן נאמר "לה נתתם ולבניך ולבנותיך אתה, לחק-

עולם" (במדבר יח,יא). ואף על פי כן אין נתנין אלא לזכרי כהנה, שהרי לאנשי משמר הן; והבכור מקריבין חלבו ודמו, ואין מקריב אלא איש.

י. וכן עורות קדשי קדשים, ושדה אחזה, והחרמים, וגזל הגר אין זוכין בהן אלא אנשי משמר, כמו שיתבאר; וכן פדיון הבן לזכרי כהנה, שכן נאמר בו "ונתתה הכסף, לאהרן ולבניו" (במדבר ג,מח). ופטר חמור, לזכרי כהנה שדין הבכורות כלן שווה, לזכרים ולא לנקבות.

יא. הנה למדת שהמתנות שנתנין לנקבות כזכרים, חמש מתנות תרומה, ותרומת מעשר, וחלה, ומתנות בהמה, וראשית הגז.

יב. ומנין אני אומר שראשית הגז נתנת לכהנה: שהרי נאמר "ראשית דגנה תירשך ויצהרך, וראשית גז צאנך תתן-לו" (דברים יח,ד) מה ראשית דגן נתנת לנקבות כזכרים, אף ראשית הגז נתנת לנקבות כזכרים.

יג. מנו חכמים מתנות אלו על דרך אחרת ואמרו, עשרים וארבע מתנות כהנה נתנו לאהרון; ואלו הן עשר במקדש, ארבע בירושלים, ועשר בגבולין:

יד. עשר במקדש חטאת, וחטאת העוף, אשם, ואשם תלוי, זבחי שלמי צבור, ולוג שמן שלמצרע, שתי הלחם, ולחם הפנים, שירי מנחות, ומותר העמר. ארבע בירושלים הבכורה, והבכורים, ומורם מתודה ואיל נזיר, ועורות הקדשים.

טו. עשר בגבולין תרומה, ותרומת מעשר, וחלה, וראשית הגז, והמתנות, ופדיון הבן, ופדיון פטר חמור, שדה חרמים, ושדה אחזה, וגזל הגר. ולפי חשבון זה, חשב כל המורם מקדשים קלים מתנה אחת והן חזה ושוק המורם מכל זבח שלמים, עם הלחם המורם עמהם אם היה תודה, עם הזרוע המורמת מאיל נזיר, עם הלחם המורם עמה, עם חזה ושוק: הואיל ושלשתן שלמים הן, חשב המורם מהם מתנה אחת.

טז. כל המתנות שהן תלויות בקרבנות, תתבאר כל אחת ואחת מהן במקומה מהלכות הקרבנות; וכן גזל הגר יתבאר בהלכות גזלה. וכבר בארנו דין שדה אחזה ודין החרמים בהלכות ערכים, ודין תרומה ותרומת מעשר בהלכות תרומות.

יז. ובהלכות אלו, אבאר משפטי המתנות שאינן תלויות בקרבנות; והן הבכורים, והחלה, והמתנות, וראשית הגז, ופדיון הבן, ופטר חמור.